

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมี
ของช่างเสริมสวย ในกรุงเทพมหานคร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์)
สาขาวิชาเอกการพยาบาลสาธารณสุข
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2556

Copyright by Mahidol University

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีของช่างเสริมสวย ในกรุงเทพมหานคร
FACTORS RELATED TO PREVENTIVE BEHAVIORS FROM CHEMICAL HAZARDS AMONG HAIRDRESSERS
IN BANGKOK

พรแก้ว เหลืองอัมพร 5336156 PPH/M

วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกการพยาบาลสาธารณสุข

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : แอนน์ จิระพงษ์สุวรรณ, Ph.D. (Global Environmental Health Sciences),
สุรินทร์ กลัมพากร, Ph.D. (Nursing), สรา อารักษ์, Dr. Biol. Hum.

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงพรรณนากาตดัดขวางนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีของช่างเสริมสวยในกรุงเทพมหานคร โดยใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีแรงจูงใจเพื่อป้องกันโรคของโรเจอร์ส กลุ่มตัวอย่างเป็นช่างเสริมสวยในกรุงเทพมหานคร จำนวน 380 คน สุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา การทดสอบที่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาสุขภาพที่เกิดจากการใช้สารเคมีในการทำงาน ของช่างเสริมสวย พบ อาการทางระบบทางเดินหายใจมากที่สุดร้อยละ 49.85 ช่างเสริมสวยมีพฤติกรรมป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีโดยรวมอยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 79.5) และพบว่าเพศ ระดับการศึกษา โรคประจำตัว ความเพียงพอของรายได้ ประสิทธิภาพการได้รับอันตรายจากสารเคมี ขนาดธุรกิจ และการจัดให้มีการป้องกันอันตรายจากสารเคมีภายในร้านที่แตกต่างกันจะมีพฤติกรรมป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) การรับรู้ความรุนแรงและการรับรู้โอกาสเสี่ยงของการได้รับอันตรายจากสารเคมี ความคาดหวังในประสิทธิผลและความคาดหวังในความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมี ($r = .121, .145, .172, .305, p < .05$) และพบว่าการจัดให้มีการระบายอากาศภายในร้าน ความคาดหวังในความสามารถของตนเอง การจัดให้มีอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล การจัดให้มีการระบายของเสียและขยะ และโรคประจำตัว สามารถทำนายพฤติกรรมป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีของช่างเสริมสวยได้ร้อยละ 30.8

ข้อเสนอแนะ จากการศึกษาครั้งนี้ หน่วยงานด้านสุขภาพควรให้ความสำคัญต่อการดูแลสุขภาพของช่างเสริมสวยซึ่งถือเป็นแรงงานนอกระบบ โดยจัดให้มีการตรวจสุขภาพ การสนับสนุนให้ระบบอุปกรณ์ป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมี และการเพิ่มความคาดหวังในความสามารถของตนเองต่อการมีพฤติกรรมป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีของช่างเสริมสวย

คำสำคัญ : พฤติกรรมป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมี / ช่างเสริมสวย / ทฤษฎีแรงจูงใจเพื่อป้องกันโรค

FACTORS RELATED TO PREVENTIVE BEHAVIORS FROM CHEMICAL HAZARDS AMONG HAIRDRESSERS IN BANGKOK

PORNKAEW LUENGUMPORN 5336156 PHPH/M

M.Sc. (PUBLIC HEALTH)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: ANN JIRAPONGSUWAN, Ph.D. (GLOBAL ENVIRONMENTAL HEALTH SCIENCES), SIRINTORN KALAMPAKORN, Ph.D. (NURSING), SARA ARPHORN, Dr. BIOL. HUM.

ABSTRACT

This research is a cross-sectional descriptive study aimed to examine the factors related to preventive behaviors from chemical hazards among hairdressers in Bangkok by applying the Protection Motivation Theory. There were 380 subjects, selected by multiple stratified random sampling. The data were collected by interview, and data analysis was done by using descriptive statistics, t-test, One-way ANOVA, Pearson's Correlation Coefficients. The results showed the most frequency of health problems regarding chemical used was in respiratory system (49.85%). Their preventive behaviors from chemical hazards were at a high level (79.5%). The differences in gender, education, adequacy of income, preventive welfare, self experience in suffering from contacting and the underlying disease affected the hairdressers' preventive behaviors with statistical significant ($p < .05$). Perception of severity and the susceptibility for chemical hazards, response efficacy and self-efficacy expectancy to preventive behaviors from chemical hazards were positively related to preventive behaviors from chemical used ($r = .121, .145, .172, .305, p < .05$). Stepwise multiple regressions revealed that ventilation, self-efficacy, providing personal protective equipment, providing waste disposal and illness can predict preventive behaviors from chemical hazards among hairdressers 30.8 %.

The health organizations should pay attention to the hairdressers' health classified as self-employed workers. The checkup program for hairdressers should be provided. The system and equipment regarding chemical hazard prevention in hairdressers' salon should be supported. Also the self-efficacy expectancy to preventive behaviors from chemical hazards among the hairdressers should be increased.

KEY WORDS: PREVENTIVE BEHAVIORS FROM CHEMICAL HAZARDS / HAIRDRESSERS / PROTECTION MOTIVATION THEORY

217 pages

Copyright by Mahidol University